

ZAGRANICZNE SYSTEMY SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

FEDERACJA ROSYJSKA

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA

MATERIAŁ INFORMACYJNY OPRACOWANY PRZEZ
PION UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA – ENIC-NARIC POLSKA

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Warszawa, 2020 r.

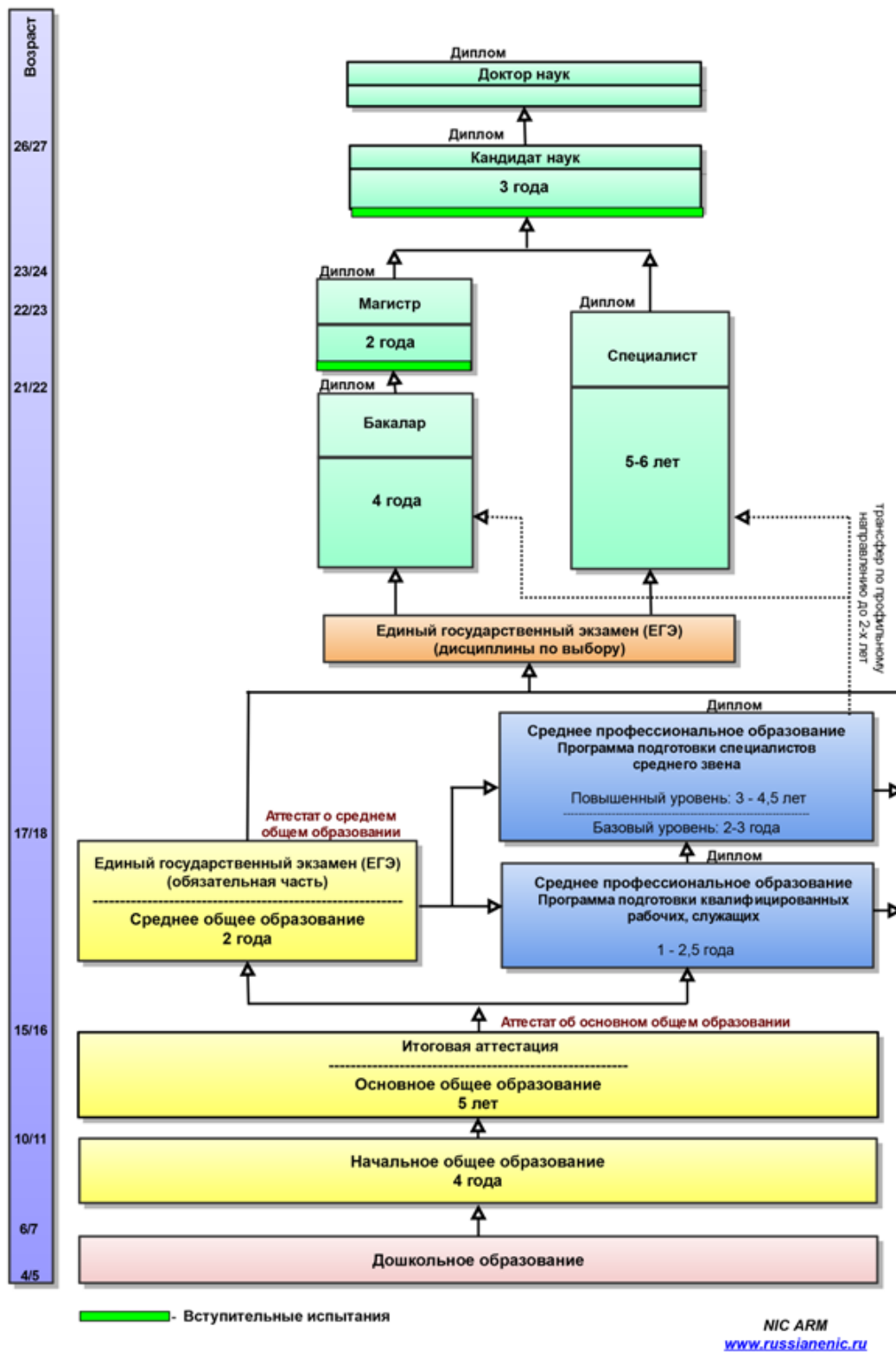
Spis treści

Schemat systemu edukacji Federacji Rosyjskiej.....	3
Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia lub studiów jednolitych	4
Studia pierwszego stopnia	5
Studia drugiego stopnia i studia jednolite.....	6
Studia trzeciego stopnia i niższy stopień naukowy.....	7
Wyższy stopień naukowy	7
Tytuł naukowy	8
Skala ocen.....	9
Lista uczelni	9
Weryfikacja dokumentów – przydatne linki.....	9
Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych przed dniem 25.09.2005 r.	10
Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych od dnia 25.09.2005 r.	11
Wzory świadectw szkolnych i dyplomów ukończenia studiów	12

Noty prawne

1. Opracowanie udostępnione jest na licencji Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0 International).
2. Informacje zawarte w opracowaniu służą wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym i nie stanowią źródła prawa, urzędowej interpretacji przepisów prawa, a także nie są oficjalnym stanowiskiem właściwych organów lub władz.

Schemat systemu edukacji Federacji Rosyjskiej

Źródło: <http://www.russianenic.ru/>

Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia lub studiów jednolitych

Od 2015 r. oficjalnym dokumentem uprawniającym do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w Federacji Rosyjskiej jest **świadectwo o wykształceniu średnim (Аттестат о среднем общем образовании)**, które przed 2015 r. nosiło nazwę **świadectwa o pełnym wykształceniu średnim (Аттестат о среднем (полном) общем образовании)**. Prawo wstępu na studia mają również osoby posiadające **dyplom o wykształceniu średnim zawodowym (Диплом о среднем профессиональном образовании)**.

Od 2009 r. w przeważającej większości rosyjskich uczelni przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o wyniki Jednolitego Egzaminu Państwowego (JeGE). Lista wymaganych dla danego kierunku egzaminów określana jest przez Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej. Ministerstwo określa też listę uczelni, które mogą przeprowadzać dodatkowe egzaminy wstępne. Jednolity Egzamin Państwowy został szerzej opisany w dalszej części tego opracowania.

Do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w Federacji Rosyjskiej uprawniają również uzyskane w starym systemie **świadectwa o uzyskaniu wykształcenia średniego, świadectwa ukończenia średniej szkoły-zawodowo-technicznej** oraz **świadectwa ukończenia średniej szkoły zawodowej**.

Świadectwa uprawniające do podejmowania studiów wyższych, uzyskane w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, są uznawane za równoważne z polskim świadectwem dojrzałości na podstawie umów międzynarodowych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Świadectwa uzyskane w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, uprawniające do podejmowania studiów wyższych, podlegają w Polsce uznaniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie opracowanej przez Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, właściwego w kwestii uznawalności świadectw: <https://www.gov.pl/web/edukacja/uznawanie-wyksztalcenia-uzyskanego-za-granica>

JeGE (ЕГЭ) – Jednolity Egzamin Państwowy

W Federacji Rosyjskiej uczniowie kończący szkołę średnią zdają Jednolity Egzamin Państwowy (JeGE), na który składają się dwa egzaminy obowiązkowe: z języka rosyjskiego i matematyki. Do zdawania JeGE dopuszczeni są uczniowie, którzy otrzymali pozytywne oceny końcowe ze wszystkich przewidzianych programem szkoły średniej przedmiotów. Dopuszczenie do zdawania egzaminu z języka rosyjskiego uwarunkowane jest dodatkowo zaliczeniem przez ucznia pracy końcowej. Zaliczenie odbywa się tradycyjnie w grudniu danego roku szkolnego.

Uczniowie, którzy pomyślnie zdali egzaminy z przedmiotów obowiązkowych (matematyka i język rosyjski), otrzymują **świadectwo o wykształceniu średnim (Аттестат о среднем общем образовании)**. Na świadectwie – niezależnie od wyników JeGE – wpisywana jest również średnia arytmetyczna ocen z uzyskanych w ciągu ostatnich dwóch lat nauki przedmiotów. Zaliczenie przedmiotów obowiązkowych jest wystarczające do ubiegania się o przyjęcie na kształcenie w instytucjach typu nieuniwersyteckiego (np. koledżach, uczelnicach i technicach).

W ramach JeGE uczniowie mogą zdawać dowolną liczbę dodatkowych egzaminów, jednak ich wyniki nie mają wpływu na otrzymanie atestatu o wykształceniu średnim (jeżeli zaliczyli pozytywnie egzaminy z przedmiotów obowiązkowych). Wyniki te są natomiast brane pod uwagę przy ubieganiu się o przyjęcia na studia w instytucjach szkolnictwa wyższego.

Procent wymagany do zaliczenia egzaminów JeGE określany jest przez *Rosobrnadzor* – instytucję podległą Ministerstwu Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Studia pierwszego stopnia

Studia pierwszego stopnia trwają 4 lata i kończą się uzyskaniem **dyplomu Bakaławra (Бакалавр)**. Dyplom uprawnia w Federacji Rosyjskiej do wstępu na studia drugiego stopnia.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, uzyskany w Federacji Rosyjskiej dyplom ukończenia studiów, dający w tym kraju prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, uprawnia w Polsce do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia.

UWAGA: Zgodnie z art. 160 ww. ustawy, na studia podyplomowe mogą zostać przyjęte jedynie te osoby, których dyplomy potwierdzają w Polsce posiadanie wykształcenia wyższego na podstawie art. 326 ust. 1 lub których dyplomy zostały uznane w oparciu o przepisy o nostryfikacji.

Stwierdzenie równoważności rosyjskiego dyplomu Bakaławra z jego polskim odpowiednikiem, jest możliwe w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie (Dz. U. poz. 1881).

Studia drugiego stopnia i studia jednolite

Wstęp na **studia drugiego stopnia** w Federacji Rosyjskiej mają posiadacze dyplomu Bakaławra. Studia trwają 2 lata i kończą się uzyskaniem **dyplomu Magistra (Магистр)**.

Studia jednolite trwają w trybie dziennym 5-6 lat i kończą się uzyskaniem **dyplomu Specjalisty (Специалист)**.

Oba dyplomy dają w Federacji Rosyjskiej prawo wstępu na studia doktoranckie (tzw. aspirantura) i uzyskania stopnia Kandydata nauk (Кандидат наук).

Stwierdzenie równoważności dyplomów Specjalisty i Magistra, wydanych **przed dniem 25 września 2005 r.**, z ich polskimi odpowiednikami, następuje na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Stwierdzenie równoważności dyplomów Specjalisty i Magistra, wydanych **od dnia 25 września 2005 r.**, z ich polskimi odpowiednikami jest możliwe w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie (Dz. U. poz. 1881).

UWAGA: Stwierdzenie równoważności dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta – niezależnie od daty ich wydania – możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

W stosunku do dyplomów wydanych **od dnia 25 września 2005 r., do celów dalszego kształcenia** stosuje się zapis art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, który stanowi, że jeżeli dyplom potwierdzający ukończenie studiów za granicą daje prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która go wydała, uprawnia on w Rzeczypospolitej Polskiej do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub do ubiegania się o nadanie stopnia doktora.

UWAGA: Zgodnie z art. 160 ww. ustawy, na studia podyplomowe mogą zostać przyjęte jedynie te osoby, których dyplomy potwierdzają w Polsce posiadanie wykształcenia wyższego na podstawie art. 326 ust. 1 lub których dyplomy zostały uznane w oparciu o przepisy o nostryfikacji.

Wydawane w Federacji Rosyjskiej **dyplomy o doszktałeniu zawodowym (o профессиональной переподготовке)** mają charakter studiów podyplomowych i nie podlegają w Polsce formalnemu uznaniu ani w drodze umów międzynarodowych, ani w drodze nostryfikacji. Mogą być one natomiast przedkładane pracodawcy jako potwierdzenie uzyskania określonych umiejętności zawodowych.

Studia trzeciego stopnia i niższy stopień naukowy

Dyplomem uprawniającym do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie są dyplomy Magistra oraz Dyplom Specjalisty.

Studia trzeciego stopnia (tzw. aspirantura) trwają co najmniej 3 lata i kończą się nadaniem niższego stopnia naukowego **Kandydata nauk (Кандидат наук)**, który daje prawo do ubiegania się o wyższy stopień Doktora nauk (Доктор наук).

Stopień Kandydata nauk, nadany w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, jest uznawany za równoważny z polskim stopniem doktora na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Stopień Kandydata nauk, nadawany w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, może być uznany za równoważny z jego polskim odpowiednikiem w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą (Dz.U. poz. 1877).

UWAGA: Do września 2013 r. organem wydającym w Federacji Rosyjskiej dyplomy o nadaniu stopni naukowych była Wyższa Komisja Atestacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, od września 2013 r. jest nim Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Wyższy stopień naukowy

Wyższym stopniem naukowym nadawanym w Federacji Rosyjskiej jest **Doktor Nauk (Доктор наук)**. O jego nadanie mogą ubiegać się osoby, które posiadają niższy stopień naukowy Kandydata nauk (Кандидат наук).

Wyższy stopień Doktora nauk, nadany w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, jest uznawany za równoważny z polskim stopniem doktora habilitowanego na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Stopień Doktora nauk, nadawany w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, może być uznany za równoważny z jego polskim odpowiednikiem w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą (Dz.U. poz. 1877).

UWAGA: Do września 2013 r. organem wydającym w Federacji Rosyjskiej dyplomy o nadaniu stopni naukowych była Wyższa Komisja Atestacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, od września 2013 r. jest nim Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Tytuł naukowy

Tytuł naukowy **Profesora (Профессор)**, nadany w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, jest uznawany za równoważny z polskim tytułem naukowym profesora na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Tytuł naukowy Profesora, nadawany w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, nie może być uznany za równoważny z polskim tytułem naukowym, gdyż ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie przewiduje (w przypadku braku umów międzynarodowych)

możliwości uznawania równoważności tytułu profesora nadanego za granicą z jego polskim odpowiednikiem w drodze nostryfikacji.

Nadawany w Federacji Rosyjskiej tytuł **Docenta (Доцент)** nie podlega w Polsce formalnemu uznaniu ani na podstawie umów międzynarodowych, ani w drodze nostryfikacji, ze względu na brak jego odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego.

UWAGA: Do grudnia 2013 r. atestaty „profesora w specjalności ...” wydawała Wyższa Komisja Atestacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, zaś atestaty „profesora katedry ...” wydawało Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, przy czym nazwa ministerstwa na przestrzeni lat ulegała zmianie. Od grudnia 2013 r. organem nadającym tytuł naukowy profesora i docenta jest wyłącznie Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Skala ocen

W Federacji Rosyjskiej stosowane są oceny słowne, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Ocena	Wyjaśnienie
отлично	bardzo dobry (5)
хорошо	dobry (4)
удовлетворительно	dostateczny (3)
неудовлетворительно	niedostateczny (2)
зачтено /зачет	zaliczone

Lista uczelni

Lista uznanych uczelni działających w systemie szkolnictwa wyższego Federacji Rosyjskiej dostępna jest na stronie internetowej: <http://www.russianenic.ru/english/cred/spisok.html> (w języku angielskim), <http://www.russianenic.ru/cred/index.html> (w języku rosyjskim) oraz na <https://abitur.cbias.ru/search>.

Weryfikacja dokumentów – przydatne linki

Elektroniczna baza absolwentów uczelni rosyjskich:

http://obrnadzor.gov.ru/ru/activity/main_directions/reestr_of_education/

Elektroniczna biblioteka rozpraw naukowych: <http://diss.rsl.ru/>

Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych przed dniem 25.09.2005 r.

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
dyplom Bakaławra (Бакалавр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia. UWAGA: Przyjęcie na studia podyplomowe możliwe jest wyłącznie po określeniu polskiego odpowiednika w drodze nostryfikacji.	Nostryfikacja
dyplom Magistra (Магистр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych, a także na studiach doktoranckich lub w szkole doktorskiej oraz do wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.
dyplom Specjalisty (Специалист)		
Kandydat nauk (Кандидат наук) – niższy stopień naukowy	Możliwość wszczęcia postępowania habilitacyjnego.	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.
Doktor Nauk (Доктор наук) – wyższy stopień naukowy	–	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.
Profesor (Профессор)	–	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.

Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych od dnia
25.09.2005 r.

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
dyplom Bakaławra (Бакалавр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia. UWAGA: Przyjęcie na studia podyplomowe możliwe jest wyłącznie po określeniu polskiego odpowiednika w drodze nostryfikacji.	Nostryfikacja
dyplom Magistra (Магистр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, a także na studiach doktoranckich lub w szkole doktorskiej oraz do wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.	Nostryfikacja
dyplom Specjalisty (Специалист)	UWAGA: Przyjęcie na studia podyplomowe możliwe jest wyłącznie po określeniu polskiego odpowiednika w drodze nostryfikacji.	
Kandydat nauk (Кандидат наук) – niższy stopień naukowy	Możliwość wszczęcia postępowania habilitacyjnego.	Nostryfikacja
Doktor Nauk (Доктор наук) – wyższy stopień naukowy	–	Nostryfikacja
Profesor (Профессор)	–	Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie przewiduje możliwości uznania równoważności tytułu profesora w drodze nostryfikacji

Wzory świadectw szkolnych i dyplomów ukończenia studiów

Wzory świadectw szkolnych i dyplomów ukończenia studiów, obowiązujące w Federacji Rosyjskiej, dostępne są na stronie internetowej: <http://www.russianenic.ru/rus/diplom.html>.